

En förlorad påve

»oförmögen att ta till sig råd och inse egna misstag«

Under de senaste veckorna har utvärderingarna varit många av Benedictus XVI:s fyra år som påve både i svensk och internationell press. I den mera konservativa katolska pressen världen över har flera röster förvisso uttryckt oro över påvens tid så här långt men kontentan har ändå varit att påven inte gjort några större misstag utan det är omvärlden som inte förstår och inte är tillräckligt påläst om hur kyrkan med stort "K" verkligen fungerar.

Det där har vi hört förr, att katoliker likväl som icke katoliker, som vågar kritisera påven och Vatikanen påstås gör det för att de i grunden inte fattar och är dåligt bildade i filosofi, teologi och så vidare. Vi kan i grunden inte vänta oss någon annan reaktion även om det ändå är förtröstansfullt att kritiken finns där under ytan även hos de så kallade traditionalisterna mot hur påven skött sina kort så här långt. För någon lätt resa har Benedictus pontifikat inte varit snarare en mycket puggig och synnerligen obekvämt resa så här långt.

Påvens misstag har varit omfattande och reaktionerna mot honom världen över har minst sagt varit starka. Det har gällt allt från det ökända talet om muslimer i Regensburg till hävandet av bannlysningen mot SSPX och sambandet mellan AIDS och användandet av kondomer.

Beslutet om att upphäva bannlysningen av prästerna i SSPX har följts av de mest intrikata och komplicerade förklaringar av vad detta beslut egentligen innebär. Många har varit behjälpliga för att förklara för oss alla "som inte förstår" vad påvens beslut i grunden handlat om. Trots detta verkar ingen riktigt fatta förutom påven själv. Till och med hans närmaste som kardinalerna Tarcisio Bertone, statssekreteraren och Walter Casper, ordförande i påvliga rådet för kristen enhet, har uttryckt förvåning över beslutet och hur det kommit till.

På hemmaplan i Sverige anklagas alla de som jobbar med nödvändiga och viktiga reformer och beslut inom Svenska kyrkan för att de förstör ekumeniken. Gör ni så och så kommer minsann "Rom" att bli upprört. Nervöst tittar de mera konservativt sinnade inom Svenska kyrkan över axeln och undrar hela tiden vad Vatikanen ska säga. Men vad ska vi som inte känner denna nervositet över "Rom" säga om en påve som inte verkar förstå hur människor och världen fungerar i dag och som ingen annan brutit ner och försämrat dia-

logen till så många kyrkor genom sina märkliga beslut och utsagor.

Där Johannes Paulus II framstod som en mästerlig strateg och kommunikatör har Benedictus framstått som isolerad och oförmögen att ta till sig råd och inse egna misstag.

Ledorden för Benedictus påvetid har varit att hålla samman kyrkan och att upprätthålla och skydda tros- läran till varje pris. Det är väl kanske i och för sig inte så konstigt att en påve strävar efter att hålla samman sin kyrka men enighetsträvandena har varit mycket ensidiga. Påven har hela tiden jobbat med och för dem han känner störst samhörighet med själv nämligen de konservativa traditionalisterna inom kyrkan. För de mera liberala krafterna har påvens dörr varit lika stängd som tidigare. En sådan strategi leder inte till någon vidare sammanhållning och enighet. I början av sin regeringstid inbjöds den liberale och kritiske teologen Hans Küng till Castel Gandolfo, påvens sommarresidens, på te. Men så många flera te-stunder har det visst inte blivit.

Jag tror att det är att göra analysen av påvens fyra år litet väl enkel och onyanserad att hela tiden skylla på att det är organisatoriska problem i Vatikanen, dålig kommunikation utåt och brist på bra rådgivare som gjort att påven gjort den ena blundern efter den andra.

I grunden handlar det i stället om att vi har att göra med en kyrka som fortfarande styrs som en absolut monarki och har en högsta ledning som fungerar som ett medeltida hov. Demokrati ses som ett skällsord och något som bara naiva och dåligt pålästa lutheraner hänger sig åt enligt detta betraktelsesätt.

Det är tydligt att den modell som den romersk-katolska kyrkan styrs efter i dag inte fungerar i vår tid. Det är grundorsaken till att Benedictus XVI riskerar att skada kyrkan mera än han gagnar den och att han i historien kommer att betraktas som en förlorad påve.

GÖRAN LUNDSTEDT

